

سخن اول

بهبود محیط کسب و کار، از شعار تا باور و عمل

< سیدمهدی طبیبزاده

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمان

شرایط سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و وجود جنگ‌های ویرانگر در آن‌ها نمی‌توان انتظار بهتر داشت. افت هشت پله‌ای جایگاه ایران در دنیا طی سال‌های اخیر، حکایت از نامناسب بودن سیاست‌ها و اقدامات برای بهبود محیط کسب و کار دارد. بر اساس گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس، از سال ۲۰۱۴ که رتبه ۱۵۲ به ایران تعلق گرفت تا به امروز تنها ۳ مورد اصلاح توسط دولت ایران انجام شده و بخش عمده تغییر رتبه ما در این سال‌ها به دلیل بازننگری در داده‌ها بوده است. شاهد عینی آن‌هم این است که مهم‌ترین قانون حاکم بر این مبحث یعنی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰ تاکنون تنها ۱۷ درصد اجرایی شده است. لذا با مشاهده نتایج عملکرد درمی‌یابیم حرف شعار، مصاحبه، مذاکره، همایش، بخشنامه، تصویب قانون، آیین‌نامه و مقررات مادامی‌که باور جدی وجود نداشته باشد نه‌تنها نتیجه مثبتی ندارد بلکه فرودهایی را هم باعث می‌شود، اما اگر در کشوری، منطقه‌ای، موضوع مهم کسب و کار در باور جدی مسئولان جای گیرد نتایج معجزه‌آسایی پدید می‌آید.

گرجستان مثال بسیار خوبی در این مورد است جایگاه جهانی محیط کسب و کار این کشور در سال ۲۰۰۵، ۱۰۰ بوده که در سال ۲۰۱۹ به رتبه باورنکردنی ششم در رده‌بندی جهانی صعود نموده است.

اینجاست که می‌گوییم «به عمل کار برآید به سخن‌دانی نیست» و به اهمیت فرمایشش امام خمینی پی می‌بریم که فرمودند «اساس باور انسان است»، لذا می‌گوییم برای بهبود محیط کسب و کار باور و عمل نیاز است نه شعار.

سال‌هاست که بهبود محیط کسب و کار به‌عنوان یک ضرورت انکارناپذیر برای توسعه مستمراً شنیده می‌شود و افراد در سطوح مختلف تصمیم‌گیری در بخش‌های خصوصی و دولتی، دانشگاهی، قضایی و قانون‌گذاری در این مورد داد سخن داده و اظهارنظر می‌نمایند.

در نگاه اول به نظر می‌رسد که اجماعی در این زمینه صورت گرفته، لذا این امید در دل فعالان اقتصادی ایجاد می‌شود که حتماً خبری در راه است و به‌زودی گشایش جدی در این مسیر حاصل خواهد شد و موجبات تسهیل، تسریع و رفع موانع در کسب و کار فراهم خواهد آمد، اما در توجه به مفهوم و الزامات بهبود کسب و کار اقدامات عملی جدی را شاهد نیستیم و از نتایج ارزیابی‌ها درمی‌یابیم که مباحث در حد شعار بوده و به باور جدی برای تبدیل به عمل، نشده است؛ چرا که چه در سطوح استانی و ملی و چه در سطح بین‌المللی روز به روز شاهد افت رتبه در شاخص‌های پایش کسب و کار می‌باشیم.

ارزیابی بانک جهانی از شاخص‌های ده‌گانه، رتبه ایران را ۱۲۸ نشان می‌دهد. مفهوم این رتبه آن است که ۱۲۷ کشور از ما برای جذب سرمایه‌گذاری جلوترند. این در حالی است که طبق سند چشم‌انداز در سال ۱۴۰۴ می‌بایست ایران به رتبه اول اقتصادی، علمی و فناوری در منطقه برسد. شدت عقب‌ماندگی در این شاخص‌ها در منطقه‌ای که ما آرزوی اول شدن را داریم بیشتر نمود پیدا می‌کند. از ۲۵ کشوری که در اطراف ما وجود دارند و بایستی در سال ۱۴۰۴ جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در بین آن‌ها به ما تعلق گیرد، تنها ۶ کشور رتبه بدتر از ما دارند که از آن کشورها هم با توجه به